

Roma Early Childhood Inclusion+ Special Report on Roma Inclusion in Early Childhood Education and Care – Czech Republic

Zpráva o začleňování romských dětí předškolního věku

KONFERENCE “ZAČÍT VČAS ZNAMENÁ ZAČÍT DOBŘE II”

5 . listopadu 2015, PRAHA

David Greger, david.greger@pedf.cuni.cz

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání

RECI Zpráva pro ČR

Sponzorující organizace:

- Open Society Foundations
- Roma Education Fund
- UNICEF

Autoři:

Arthur Ivatts,
Karel Čada,
Lenka Felcmanová,
David Greger,
Jana Straková

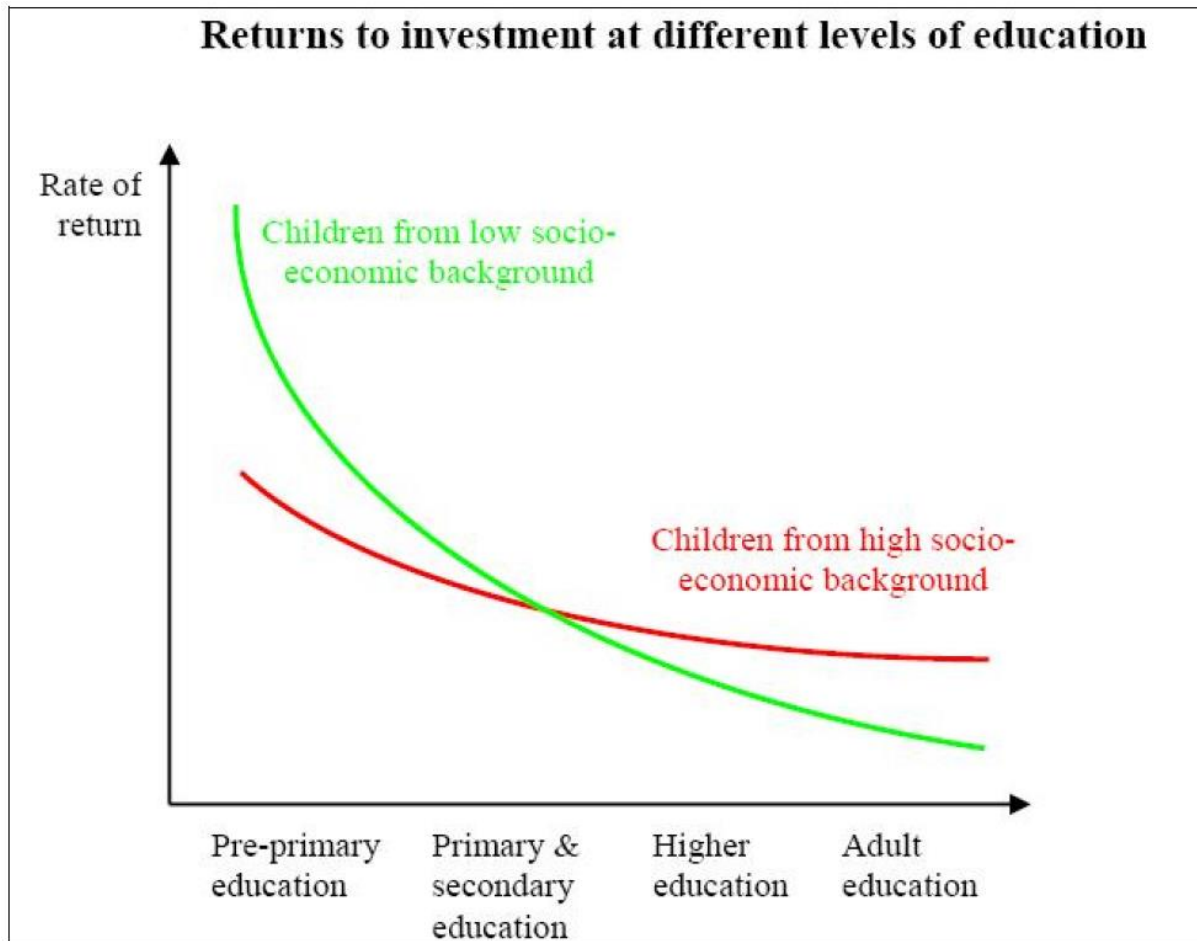
Poděkování za spolupráci:

Iliana Sarafian, Filip Rameš

Struktura zprávy

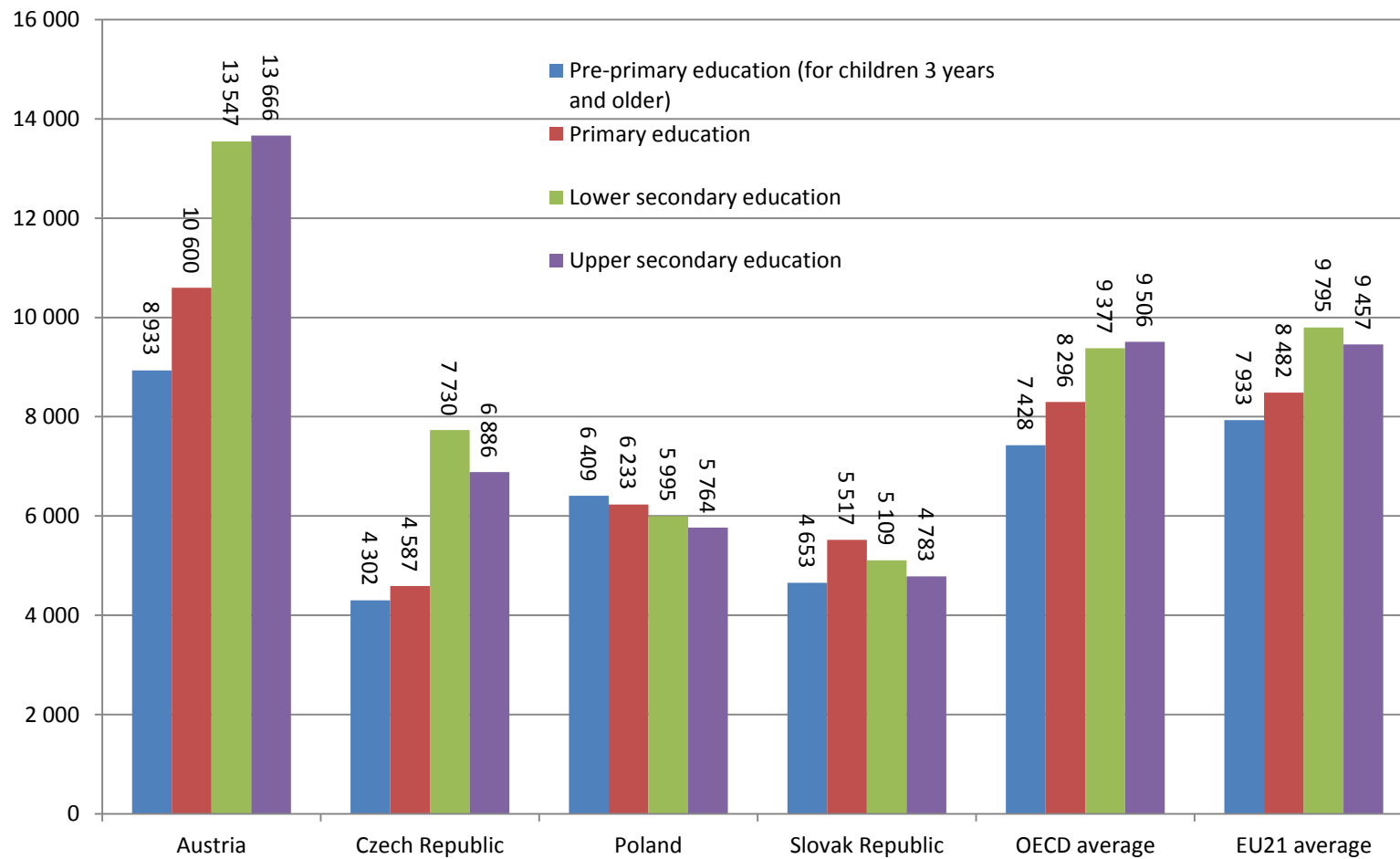
- **Kapitola 1: Nerovnosti v předškolním vzdělávání (celkový kontext nerovností a jejich dopad pro Romské žáky) *tato prezentace***
- Kapitola 2: Romské děti v systému předškolního vzdělávání (*prezentace Karla Čady*)
- Kapitola 3: Závěry a doporučení (*prezentace Arthura Ivattse*)

Nejvyšší návratnost vykazují investice do předškolního vzdělávání; zvláště pro žáky socio-kulturně znevýhodněné

Heckman & Masterov 2004;
Ruhm & Waldfogel 2011;
EC 2006;
Sammons 2010.

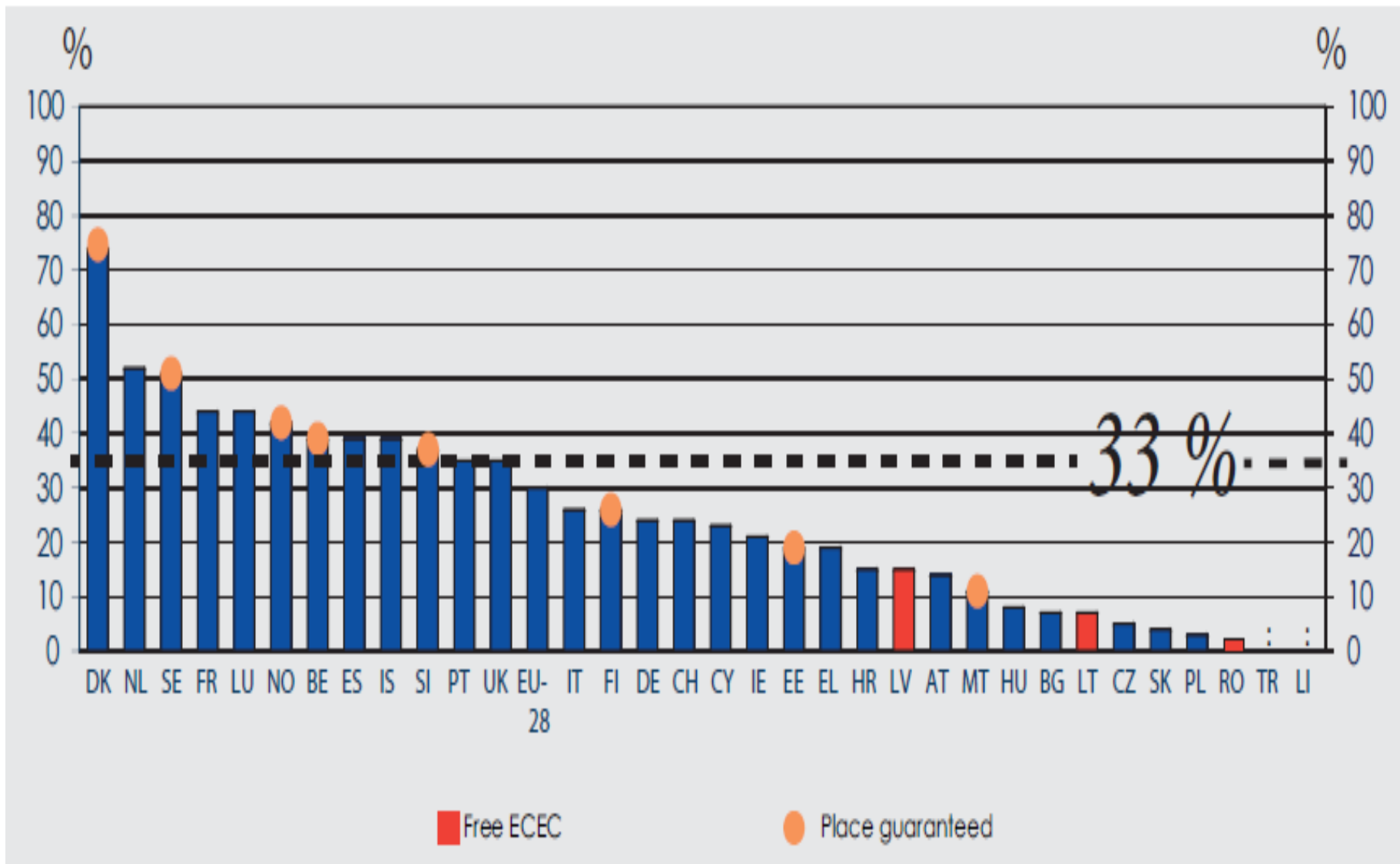
Roční výdaje na vzdělání jednoho vzdělávaného dle stupňů vzdělání v PPP\$ vztažených k HDP OECD EaG 2014)

Nedostatečné kapacity v rané péči do 3 let a v MŠ

- ❖ V docházce dětí mladších 3 let do předškolních zařízení je Česká republika ve srovnání se zbytkem EU velmi pozadu a v posledních deseti letech se tato situace nijak zásadně nezměnila.
- ❖ Nedostatek míst ve školkách. 60 281 neuspokojených žádostí o přijetí do MŠ (kvalifikovaný odhad cca 27 000 odmítnutých dětí – Hůle 2015)
- ❖ Diskriminační kritéria při přijímání dětí do MŠ, dle ochránce práv „Kritéria pro přijímání dětí do předškolních zařízení by měla být zaměřena na dítě a ne na to, co si myslíme o jeho rodičích“. (např. zaměstnanost rodičů, včasnost podání přihlášky, aj.).

Figure 6: Participation rates of children under the age of 3 in centre-based ECEC, 2011

Nedostatečné zapojení znevýhodněných dětí do předškolního vzdělávání

- ❖ V ČR neexistuje systematický monitoring podílu sociálně znevýhodněných dětí v MŠ (v ZŠ se již sběr dat provádí, ale neexistuje pro něj jednotná metodika a je tedy neúčinný.)
- ❖ Výzkumy ukazují na nižší podíl Romů docházejících do MŠ v porovnání s majoritní populací. Např. Studie „UNDP Roma Survey“ ukázala, že v ČR pouze 29 % romských dospělých navštěvovalo alespoň dva roky mateřské školy ve srovnání se 66 % dospělých příslušníků většinové populace. Studie také ukázala, že 57 % Romů nikdy nenavštěvovalo mateřskou školu ve srovnání s 18 % dospělých příslušníků většinové populace (více v kap. 2 zprávy a v následující prezentaci).

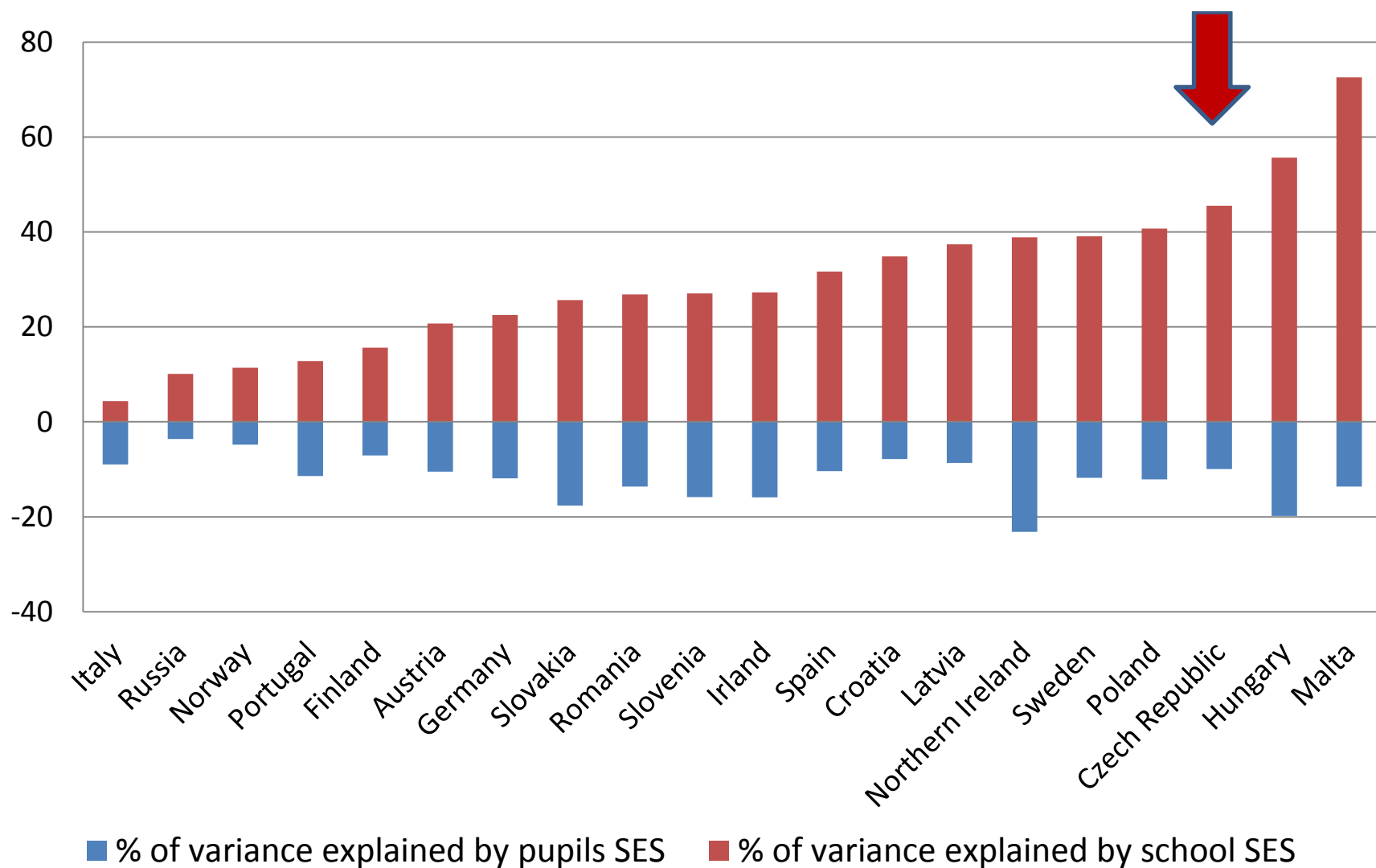
Vzdělávání romských a dalších znevýhodněných žáků ve školách s redukováným vzdělávacím programem (ZŠ praktické)

- ❖ Studie vzdělávacích drah romských žáků odhaluje, že u romských dětí (ve srovnání s většinovými dětmi) je desetkrát větší pravděpodobnost umístění do škol (nebo tříd) mimo hlavní vzdělávací proud. 40 % romských dětí dokončí povinnou školní docházku v praktických základních školách. Studie také ukázala, že pouze 30 % romských chlapců a 50 % romských dívek, kteří byli původně zapsaní do běžných základních škol, dokončilo studia ve stejné třídě, do které původně nastoupili. (GAC, 2009.)
- ❖ Podle zprávy ČŠI z ledna 2015 bylo přibližně 32 % dětí navštěvujících školy postupující podle vzdělávacích programů pro žáky s 'lehkým mentálním postižením' romského původu; situace se však mírně zlepšuje (meziroční pokles romských žáků vzdělávaných dle RVP ZV LMP o 11 %; celkový meziroční pokles žáků vzdělávaných dle RVP ZV LMP o 25 %)

Selektivnost na vstupu do ZŠ; OŠD a výběrové školy (dítě připravené na školu, nikoliv škola připravená na každé dítě)

- ❖ Zjištění z Zjištění z longitudinálního výzkumu CLoSE (Czech Longitudinal Study in Education): Roste význam volby školy pro své dítě (stále více rodičů školu pečlivě vybírá), poukazuje na nedůvěru systému zabezpečit kvalitu vzdělávání pro každé dítě.
- ❖ Vysoká míra odkladů školní docházky v ČR (15 – 24 %), v porovnání s ostatními zeměmi (SR a Německo 8 %, Rakousko – 4 %), děti s OŠD mají nižší SES, horší výsledky v diagnostice, častější jsou odklady u chlapců. Nejvýznamnějším faktorem je však věk dítěte (děti narozené o prázdninách). Odklady tak dostávají i děti bez zjevných handicapů a nepřipravenosti, strategie taktizování, jak se dostat do výběrové ZŠ o rok později apod. Naopak chybí kvalitní péče o děti s OŠD.
- ❖ Vysoká a rostoucí diferenciací základního vzdělávání v ČR (výběrové školy již od 1. ročníku ZŠ), relativně vysoká závislost výsledků vzdělávání na rodinném zázemí a větší rozdíly ve složení žáků jednotlivých škol dle jejich SES.

Vysvětlení rozptylu výsledků žáků v matematice ve 4. ročníku ZŠ pomocí SES dítěte a školy (data TIMSS 2011 - Greger, Soukup 2014; Greger 2015)

Roma Early Childhood Inclusion+

Czech Republic Report

**Děkuji
za
pozornost !!!**

Následovat budou
prezentace
kapitoly 2 a 3 zprávy.